

YASHIL

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№6

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB[®]
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

OpenAIRE

ROAD

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

BASE

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Crossref

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Elektron nashr. 922 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 1-iyunda ruxsat etildi.

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayeich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

O'zbekistonda yashil iqtisodiyotni shakllantirishda xitoy va rossiya investitsiyalarining qiyosiy tahlili.....	20
Malikov Numonjon Kamalovich	
Raqamli texnologiyalarning makroiqtisodiy barqarorlikka ta'siri	26
Sherzod Rajabov, Istora Abdusalomova	
Reducing inequality through human capital development: a comparative analysis of policies in the european union and uzbekistan	30
Iloxmonov Jaxongir Alisher o'g'li	
Hududiy raqamli infratuzilmaning xizmat ko'rsatish sektoriga ta'siri: samarqand viloyati misolida	39
Musinov Dilshod Sultanovich	
Ways to improve quality in hotels through digital technologies	44
N.A. Rakhmonova	
Проблемы и пути внедрения механизма налогового стимулирования центров инновационного роста нового узбекистана.....	48
Умаров Б. С.	
Влияние протекционистской политики на инвестиционные стратегии промышленных предприятий.....	55
Ёдгоров Сардорбек Самадович	
Fiskal siyosat tahlili: aholi bandligi; aholi daromadlari; soliqqa tortish.....	61
Isroilov Boxodir Ibragimovich, Navruzova Farog'at Abdihamid qizi	
Problems in entrepreneurial potential development: a comprehensive analysis of contemporary barriers and challenges	67
Baxtiyor Xabibullayev Abdulvoxid o'g'li	
Tijorat banklarida aholi omonatlarining jozibadorligini oshirishning metodologik asoslari va amaliy yo'nalishlari	73
Xakimov Zoxid Norbo'tayevich	
To'lov aylanmasining mohiyatini aniqlashda to'lov va to'lov oqimlarining roli.....	78
I.F.Sayfiddinov	
Moliyaviy inklyuzivlikni ta'minlovchi samarali soliq siyosati.....	83
Artikov Ne'matulla Abdusalamovich	
Youth, digital finance, and the gig economy in uzbekistan	86
Akmal Boymurodov	
Aktsiyadorlik jamiyatlari korporativ boshqaruvda qaror qabul qilishda raqamli texnologiyalardan foydalanish masalalari	91
Xabibullaeva Shirinxon Tohir qizi	
В условиях трансформации обеспечение развитие образования и нуки в сфере подготовки управленческих кадров	98
Суюнов Дилмурод Холмурадович	
Ипотечное кредитование как инструмент социальной политики в узбекистане	104
Базарова Нигора Равшановна	
Kichik biznes subyektlari tomonidan hudud aholisi bandligini ta'minlashning ijtimoiy va iqtisodiy natijalari.....	110
Ergasheva Nigora Abdigapparovna	
Kichik korxonalar istiqbolli hududlarda sanoat ishlab chiqarish holati dinamikasi.....	114
Xonto'rayev Obbosxon Kamolxon o'g'li	
Banklarning aktivlarini daromadliligini oshirish yo'llari	118
Elbusinova Umida Khamidullaevna	

Ekologik omillar o'zgarishining dehqon xo'jaliklari yalpi hosiliga ta'siri	123
Otamurodova Dildora Abdukrimovna	
O'zbekiston tijorat banklarining yashil iqtisodiyotdagi o'rni	128
Eshev Furqat A'zamovich, Ibragimova Feruza Axtamovna, Jumanazarova Malika Baxtiyorovna, Raxmatova Mohina Dilmurod qizi	
Использование интеллектуальных технологий в процессе обслуживания клиентов банка	132
Хашимова Дилёра Пахритдиновна	
Innovatsion faoliyatning moliyaviy rag'batlantirish va boshqaruv samaradorligini belgilovchi omil va jihatlari.....	138
Baxriddinov Nodirbek Zamirdinovich	
Import tovarlari bo'yicha aksiz solig'ini undirishning nazariy asoslari.....	143
Abdurasulov Murodjon Bahrom o'g'li	
Роль цифровых валют центральных банков в модернизации платёжной инфраструктуры: мировой опыт и перспективы Узбекистана	150
Срожиддинова З.Х., Тухтасинова Д.Н.	
Tijorat banklarida chakana to'lov tizimlarini nazariy asosi.....	155
Sultonov Davronjon Rustam o'g'li	
Tikuv-trikotaj korxonalarida raqobatbardoshlikni oshirishda strategik menejmentning roli	161
Mamatraimov Islom Mamanazarovich	
Ta'lim, ekologiya va raqamlashtirish sohalarida bolalar va o'smirlar turizmini integratsiyalash: xalqaro tajribalar va O'zbekiston.....	170
Islomova Dilrabo Salomovna	
Iqtisodiy masalalarni matritsalar nazariyasi asosida modellashtirish va python dasturlash tilida yechish.....	175
Tojiyev Ilhom Ibraimovich, To'rayeva Feruza Dilmurodovna, Namozova Barchinoy G'ayrat qizi, Baxronova Zuhra Otaniyoz qizi	
Pul bozori barqarorligini ta'minlashda tijorat banklarida likvidlikni boshqarish samaradorligi	188
Sattorova Nasiba G'aniyoz qizi	
The role of digitalization of healthcare in the implementation of the safe city project	192
Akbarjon Iminov	
Аутоиммунные поражения центральной нервной системы, возникающие после стрептококковой инфекции	198
Умарова Саодат Сулаймоновна, Нормакматов Бахтиёр Ботиралиевич	
Iqtisodiyotiga yo'naltirilgan investiyalar tahlili	204
Namozov Olim Botirovich	
Creating a favorable climate for investment in agriculture	209
U.I.Djumaniyazov, B.J.Mirzaev	
Davlat ishtirokidagi korxonalarni korporativ boshqaruvni xalqaro standartlari asosida takomillashtirish	214
F.Djalilov	
Davlat tibbiyot tashkilotlarida ish beruvchining fuqarolik javobgarligini majburiy su'gurt qilish xarajatlarini hisobi.....	222
Kuliboyev Azamat Shonazarovich	
O'zbekistonda bank operatsion xarajatlari buxgalteriya hisobi	227
Qurbonova Sitara Vahobjon qizi	
O'zbekistonda kichik biznes va tadbirkorlik subyektlarini rivojlantirishning strategik yo'nalishlari.....	233
Musayev Ozodjon Shavkat o'g'li	
Пути обеспечения стабильного экономического роста в условиях перехода к зелёной экономике, совершенствования государственной экономической политики и повышения эффективности внедрения принципов цикличной экономики	237
Худайбергенова Адалат Негматуллаевна, Убайдуллаев Сирожиддин Жамшидович, Файзиёва Хамида	

Кудратовна, Эшбоев Миржалол Бахромович	
O'zbekiston sanoatining iqtisodiy holatini baholash	241
Mamanazarov Oybek Shomurodovich	
Maktabgacha ta'limda tayanch kompetensiyalarni shakllantirishda matematika va savod asoslarining didaktik yechimlari.....	247
Mingboyeva Guldorxon Maxmudovna	
Soliq tizimida soliq riskini baholash uslubiyoti.....	252
Nasimov Ravshanjon Azimovich	
Budjetni rejalashtirish tizimida jismoniy shaxslar daromadlari bo'yicha prognozlashni takomillashtirishning metodologik asoslari	260
Babaev Shavkat Bayramovich	
Понятие и сущность денежного потока в системе финансового управления.....	267
Машарипова Шахло Адамбаевна	
Yashil mehmonxonalarda strategik tahlil metodologiyasi	274
Rasulova Nigora Yusupovna	
Цифровая трансформация: новые возможности и современные тенденции в управлении бизнесом и инвестициями.....	279
Баратова Динора Алишеровна	
Mehmonxonalarda xizmat ko'rsatishning sifati va samaradorligini baholash.....	283
Ikromov Akbar Farxod o'g'li	
Модель внедрения open banking в Узбекистане: предложение на основе международного опыта и локальных особенностей.....	288
Камалов Шухрат Камалович, Аскарова Дилором Хожимуратовна, Баходиров Жасурбек Олёрбек ўғли, Маликов Шохрух Шокирович, Тенгелова Фарангиз Мажид кизи	
O'zbekistonda islom moliyasini joriy qilishning yo'llari	295
Ashurbayev Farrux Alisher o'g'li, Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li	
AQSH tajribasiga ko'ra eksportni iqtisodiy o'sishga tasiri	299
D.E.Qarshiev	
Iqtisodiyotni tartibga solish orqali aholi farovonligini oshirishning ahamiyati	304
Berdibekov A.	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirish va aholi moliyaviy savodxonligini oshirishda inklyuziv molianing ahamiyati.....	308
Latipova Shaxnoza Maxmudovna	
Problems of the financial mechanism influence for stable and inertial development of enterprises.....	313
Zaynalov Jakhongir Rasulovich, Alieva Susanna	
Tibbiyot turizmni rivojlantirish va uning salohiyatini iqtisodiy baholashning ilmiy va uslubiy asoslari	317
Vofaxojayeva Dilafruz Marufovna	
Turistik destinatsiyalar va raqamli marketing texnologiyalari orqali turizm barqarorligini transformatsiya qilish	322
Nurmuhammadxon Oppoqxonov	
Kichik va o'rta biznes moliyaviy barqarorligining kambag'allikni kamaytirishdagi ahamiyati.....	327
Djamalov Xasan Numanjanovich	
Qoraqalpog'iston respublikasida turizmni rivojlantirishning tashkiliy va iqtisodiy salohiyatini baholash.....	335
Xoshimov Baxrom Baxadirovich	
O'zbekiston turizm sektorida tog' turizmining ulushi.....	343
Alimov Abduvakil Komil o'g'li	
O'zbekiston respublikasida investitsiya faoliyatini moliyaviy boshqarish va bunda xorij tajribasi.....	348
Ismailov Dilshod Anvarjonovich	

Tadbirkorlik faoliyatini samarali boshqarishda raqamli texnologiyalardan foydalanishning holati.....	354
Sattarov Xayrulla Fayzullayevich	
Tadbirkorlik faoliyatida innovatsiyalarni rivojlantirish strategiyasini tanlash va asoslash	358
Shakirova Madinaxon Gafurdjanovna	
O'zbekistonning xalqaro valyuta-moliya tashkilotlari bilan o'zaro hamkorlik aloqalarini mustahkamlash yo'nalishlari.....	362
Gulmurodova Marjona Olimjon qizi, Turg'unova Zohida Shavkat qizi, Umida Yuldasheva	
Jismoniy shaxslarning daromadlarini soliqqa tortish tartibini takomillashtirish.....	367
Bobomurotova Manzura Panji qizi	
Aksiyadorlik jamiyatlari va qimmatli qog'ozlar bozori o'rtasidagi iqtisodiy munosabatlar	372
Berdaliyev Javohir Jahongir o'g'li	
Farg'ona viloyati mahallalarida tadbirkorlikni va hunarmadchilikni rivojlanishi holati tahlili	379
Tuxtasinov Zafarjon Odiljonovich	
Проблемы охраны окружающей среды и формирования «зеленой экономики»	389
Ёдгорова Мухайё Шухратовна, Иминова Наргиза Акрамовна	
The evolution of passenger transport in uzbekistan and its impact on economic growth.....	392
Naubetova Ziyada Niyet kizi	
Davlat tibbiyot tashkilotlarida ish beruvchining fuqarolik javobgarligini majburiy sug'urta qilish xarajatlarining hisobi.....	397
Kuliboev Azamat Shonazarovich	
Jahon sug'urta amaliyotining O'zbekiston sug'urta bozorining rivojlanishiga ta'siri	402
Kuvatova Dinara Anvarovna	
Milliy iqtisodiyotda xorijiy investitsiyalarning ahamiyati va ta'sir mexanizmlari	406
Abdullayev Zoxid Xolxo'jayevich	
Xaridorlar bilan hisob-kitoblar auditida moliyaviy tahlil usullarini qo'llash xususiyatlari.....	411
Sagimbaev Sultanbek Turdibay o'g'li, Sultamuratov Qallibek	
The function and value of commercial banks in fostering capital market growth	416
Isakov Janabay Yakipbaevich	
Raqamli texnologiyalarning korxonalar risk boshqaruvidagi rolini swot tahlili orqali tadqiq etishning ahamiyati	427
Tojimatov Izzatbek Ikromali o'g'li	
The state and development trends of business process auditing in joint-stock companies in uzbekistan.....	439
Utegenova Sarbinaz Turdimuratovna	
Mamlakatimizda amaldagi budjetlararo munosabatlarning tartibi hisobi, hamda uning ahamiyati	444
Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li, Saydullayeva Zeboxon Shukrilla qizi	
Qurilish materiallari sanoatida innovatsion klasterlarni boshqarishni takomillashtirish	462
Xaydarova E'zoza Shukurullayevna, Li Zin Bo	
Barqaror rivojlanish va yashil iqtisodiyotning mamlakatimizda so'nggi yillardagi oshib borayotgan ahamiyati	467
Bahodirova Mohigul	
Conceptual framework for boosting the financial and economic performance of investment projects in industrial enterprises.....	472
Sarriev Kahraman Ramatullaevich	
Bandlik va ayollar tadbirkorligi	477
Ibodullayeva M.S.	
Mamlakatimiz yalpi ichki mahsulotini ekonometrik prognozlash.....	482
A'zamov Musurmon Axmadovich, Islomov Javohir	

Eksport siyosatini tadbirkorlik faoliyati rivojlanishiga ta'siri	488
Suvonov Ibrohim Izbosarovich, Abdug'aniyev Murodjon Shavkat o'g'li	
Aholini ish bilan ta'minlashda qishloq aholisini mehnat salohiyatidan foydalanish.....	492
Noiba Qodirova Maxmud qizi	
Yashirin iqtisodiyotni kamaytirishda rasmiy bandlik va moliyaviy munosabatlarni rivojlantirish	497
Xalimbetov Farxad Bagibekovich, Reyimberdiyev Baburbek Adilbek o'g'li	
Analysis of touristic potential and capacity of ecotourism sites	501
Abdurakhmanova Akida Faizulla kizi	
Xorijiy investitsiya ishtirokidagi korxonalarni moliyalashtirishni takomillashtirish.....	509
Salohiddinov Jaloliddin	
Infratuzilma va bozor infratuzilmasi tushunchalarining nazariy tavsifi	516
G'aniyev Botir Baxtiyorovich	
O'zbekiston va xorijiy davlatlarda aksiyadorlik jamiyatlarining qimmatli qog'ozlar orqali kapital yig'ish strategiyalari	520
Dilnozaxon Muxitdinova	
Iqtisodiy inqiroz paytida korxonalarda likvidlikni boshqarish strategiyalari	527
Abdusalomova Nodira Bakhodirovna, Jabborova Sevinch Xusanovna	
O'zbekistonda islomiy mikromoliyaviy xizmatlar orqali ish bilan bandlikni oshirish istiqbollari.....	532
Mamatkulov Humoyun Bobir-ugli	
Textile enterprises and changing market conditions: integration of demand analysis, trend forecasting and strategic assortment management	536
Ikramova Nodira Burkhon kizi	
Aksiyadorlik korxonalari boshqaruv tizimida korporativ madaniyatni takomillashtirish	540
Umarkhodjaeva Muyassarhon Ganievna, Omanova Nargiza Rustam qizi	
Moliyaviy faoliyat natijalari hisobi va auditini takomillashtirish.....	548
Po'latov Xudoyberdi Uktamovich, Abduxoliqov Isomiddin Ikrom o'g'li	
Rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlarda iqtisodiyotning real sektori korxonalariga kreditlar bo'yicha foiz stavkalariga ta'sir ko'rsatishda markaziy banklarning qayta moliyalash stavkalarining rolini tahlil qilish	553
Jabbarov Eliboy, Abdullayeva Charos Abdullo qizi	
O'zbekistonda qishloq xo'jalik mahsulotlarini qayta ishlashda innovatsiyalarning roli va iqtisodiy samaradorligi	558
Raximov Baxromjon Ibroximovich, Solohiddinov Nuriddin Sirojiddin o'g'li	
Sirkulyar iqtisodiyotni rivojlantirish orqali chiqindilarni boshqarish muammosini bartaraf etish yo'llari	563
Narzullayev Elmurod Shuxrat o'g'li, Hamrokulov Ulug'bek Abdurahmatovich	
Korxonani samarali boshqarishni ta'minlash strategiyalari	567
D.Mutalova	
Masofaviy ta'lim platformalarining qiyosiy tahlili va funksional xususiyatlari.....	571
Nabieva Nilufar Nabi qizi	
Raqamli iqtisodiyotning jamiyat hayotiga ta'siri.....	577
Aripova Ziyoda Xayrullayevna, Nurmuxamedova Tursunoy Usmonovna	
Transportda turistik xizmatlarni boshqarish mexanizmini takomillashtirish.....	581
Tuychiyev Anvarjon Muxtorjonovich	
Ipak yo'lining tarixiy madaniy merosi va hunarmandchiligi: dolzarb muammolar va tadqiqot istiqbollari	584
Xushnazarova Maxzuna Gulamdjanovna	
Eksport faoliyatini rag'batlantirishda institutsional va moliyaviy mexanizmlarning roli.....	589
Umarkulov Kodirjon Maxamadinovich	

Elektron pul evolyutsiyasi.....	595
Marpatov Mavlonxon Dadashevich	
Yashil iqtisodiyotga o'tish jarayonida sanoat korxonalarining roli.....	600
Nasullayeva Yoqutoy Nasim qizi	
O'zbekistonda turizm marketingi va raqobatbardoshligini oshirish	606
Ikramova Nasiba Axmadovna	
Kambag'allikni qisqartirishning zamonaviy yo'nalishlari.....	610
Mirzayev Qulmamat Jonuzoqovich, Shodiyev Fazliddin Qalandar o'g'li	
Jamiyatda imkoniyati cheklanganlarning bandligini ta'minlashning ijtimoiy-iqtisodiy asoslari.....	615
Tilavova Munisa Maxmudovna	
Moliyaviy matematika vositalarining O'zbekiston kredit tizimidagi qo'llanilishi.....	620
Shamsiyeva Nigora Rafiq qizi	
Ecological sustainability in tourism: regional practices and global reflections.....	626
Sayyora Safaeva	
Quyi amudaryo mintaqasida turli darajadagi destinasiyalararo ixtisoslashgan klasterlarni shakllantirish asoslari va ularning o'ziga xos jihatlari.....	631
Doschanov Tangirbergen, Ollanazarov Bekmurod Davlatmurotovich	
Fine dining restoranlarida marketing strategiyalarining shakllanishi va mijoz jalb qilishda ularning ahamiyati.....	641
Jumaniyazova Sarvinov Mansur qizi	
Soliq to'lovchilarning majburiyatlari bajarilishini kontseptual asoslari va shartlari asoslari xususida.....	644
Abdusherozov Abdullo Baxtiyorovich	
Davlat sektoridagi tashkilotlarda smetalar tuzish tartibi	651
Abdulaziz Norquchqorov Ziyadullayevich	
Качественное развитие рынка труда узбекистана.....	657
Мамадалиева Хафиза Холдаровна	
Kichik biznes subyektlarining aholi bandligini ta'minlash orqali kambag'allik darajasini pasaytirishdagi o'rni.....	664
Maxamadaliyev Boburbek Baxodir o'g'li	
Устойчивое развитие esg-менеджмента: от тренда к фундаментальной стратегии выживания и процветания.....	670
Собирова Нилуфар Бекпулат кизи	
Sirdaryo viloyatida investitsion faollikni oshirishda davlat va xususiy sektor hamkorligi	676
Mamatqulova Muxlisa Komiljon qizi	
Qurilish loyihalarini moliyalashtirishning milliy va xalqaro tajribasi	681
Yashin Iboyev	
Xizmatlar sohasida innovatsion muhitni yaratishning dolzarb masalalari.....	687
Kamoliddin Mamatqulovich Ibodov, Jamshid Abduxaliqovich Xolboyev	
Sanoat korxonalarining raqobatbardoshligini boshqarishda tovar aylanmasi tahlili.....	692
Jumayeva Gulrux Jo'raqulovna	
Xo'jalik yurituvchi subyektlarda innovatsion faoliyatning moliyaviy va boshqaruv hisobini takomillashtirish masalalari	698
Xushvaqtova Nozanin Nurbek qizi	
Effect of processing on nutrients in tomato products.....	706
Ergasheva Muhabbat Komil kizi	
Asosiy vositalarni davomiy (uzluksiz) baholash.....	710
Kuziev Islom Nematovich, Raxmonov Xurshidbek Shavkat o'g'li	
Sun'iy intellekt: Markaziy banklarni qanday o'zgartirmoqda?	715
Shahboz Qozoqov Ortiqbaevich	

Kichik biznes subyektlarida tashkil etilgan baliqchilikka ixtisoslashgan xo'jaliklarning mamlakat oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlashdagi o'rni.....	720
Vazirov Azamat Yoqubjonovich	
Korxonalarining marketing faoliyatini strategik rivojlantirish yo'nalishlari.....	725
Isokboeva Zilola Rustam qizi	
К целям повестки 2030: анализ экономических индикаторов узбекистана	728
Салахутдинова Юлдуз Голибовна	
Современное состояние исследований в области использования цифровых технологий в инвестиционной деятельности	734
Ирмухамедова М.Д.	
Tijorat banklarining raqamli transformatsiyasi jarayoni, uning imkoniyatlari va xavf-xatarlarini tahlil qilish.....	741
Eshqobilov Ahmat Jovliyevich	
Aholi sonining o'sishi va iqtisodiy infratuzilmaga yuklanish: hududiy tahlil	745
To'rayev Nurbek Baykulovich	
O'zbekistonda oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash va boshqarishning hududiy rivojlantirish strategiyasi	751
Nuraliev Temurjon Erkinjon o'g'li	
O'zbekistonning zamonaviy korxona va tashkilotlarda boshqaruv masalalari	756
Ahtamova Mohigul Erkinovna	
Davlat tashkilotlarida ichki audit tuzilmalarini tashkil etishni rivojlantirish	761
Nasimov Fazliddin Sirojevich	
Yashil moliyalashtirishda sun'iy intellekt texnologiyalarining roli: imkoniyatlar va xavflar tahlili	765
Isoqulova Munisxon Abdurasul qizi	
Критерии экологичности бренда: как измерить «зеленый» имидж?	769
Носирова Чарос	
Qishloq xo'jaligini innovatsion texnologiyalar asosida boshqarish	775
Mamadiyarov Dilshad Uralovich, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
«O'ztransgaz» AJ faoliyatini 2024–2027 yillarga prognozlashtirishda ekonometrik modellar asosida tahlil	784
Sindorov Davlatbek Abdumajid o'g'li, Murodov Sardor Nurali o'g'li	
Favqulodda vaziyatlarning oldini olishga qaratilgan tibbiy profilaktik ishlar.....	791
Mahmudov Otamurod Hoshimovich, Murtazova Sh.N.	
Xizmat ko'rsatish sohasida elektron tijoratni rivojlantirishga ta'sir etuvchi omillar tahlili.....	795
Maxmudov Lazizbek Ubaydullo o'g'li	
O'zbekiston chakana savdosi tizimi va uning rivojlanishi.....	806
Yaqubov Azizbek G'anibekovich	
Milliy iqtisodiyotni tartibga solishda davlatning o'rni va maqsadi	812
Amonov Mehriddin Oromiddinovich	
Investitsion faoliyatni amalga oshirishning xorij tajribasi va mamlakatimizda foydalanish istiqbollari.....	816
O'tamurodova Surayyo Shokirjon qizi	
Uy-joy fondini boshqarish samaradorligini oshirishda zamonaviy sifat menejmenti tizimining o'rni.....	822
Asadullina Nailya Ramilevna, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
Значение искусственного интеллекта в области педагогики на основе мультимедийных приложений	829
Бегалиев Файзали Умаралиевич	
Sog'lomlashtirish turizmida ekologik va ijtimoiy ta'sirlarning sintezi	832
Naimov Saidjon Yusup o'g'li	

Kasbiy ta'lim tashkilotlarida o'quvchilarni raqamli kompetensiyasini baholashning metodologik asoslari.....	835
Maxkamova Zuxra Tursunpulotovna	
Обзор по теме Современные системы управления возбуждение синхронных машин и перспективы их развития (Формирования законов управления).....	841
Алиев Абдор Мураткулович	
O'zbekistonda turizm va servis soxasida davlat- xususiy sheriklik mexanizmidan foydalanish istiqbollari.....	846
Mamayusupova Dilovarxon Begmatovna	
Tijorat banklarida operatsion risklarini baholash va boshqarish tizimini tashkil qilish	850
Jaxongir Rabbimov	
Tomorqa xo'jaliklari faoliyatini tahlil qilishda statistik modellar va metodlardan foydalanish yo'nalishlari.....	855
Turobov Sherzod Alisherovich	
Совершенствование порядка расчёта и взимания НДС в узбекистане: аналитический подход.....	860
Бисенбаев Шарьяр Куанишбай ули	
Mintaqaviy iqtisodiyotda inson kapitalini raqamli transformatsiyalash masalalari.....	864
Yusubboeva Dinora Quadrat qizi	
Iqlim o'zgarishlari va rekreatsiya turizmining kelajagi: muammolar va yechimlar	870
Shaymanova Nigora Yusupovna	
Sirdaryo viloyatining turizm imkoniyatlari va o'ziga xos turizm resurslari.....	875
Tursunova Gulmira Rabbonovna	
Samarqand viloyatida investitsion-innovatsion faollikni oshirish holati va investitsiyalarning tarkibiy xususiyatlari.....	883
Bektemirov Abdumalik Bektemirovich, Axrorov Abbos Aslamjon o'g'li	
Global innovatsion indekslar va o'zbekiston: rivojlanish yo'nalishlari va bosqichlari	889
Bekmurodova Gavhar Adham qizi	
Aksiyadorlik jamiyatlarida korporativ boshqaruvga raqamli texnologiyalarni joriy qilishning ilmiy-nazariy asoslariga qarashlar	895
Suyunov Dilmurod Xolmuradovich, Xabibullayeva Shirinxon Toxir qizi	
Xalqaro standartlar asosida moliyaviy instrumentlar hisobini va auditini takomillashtirish.....	902
Nuraliyev Behzod Baxtiyor o'g'li	
Внедрение и адаптация исламского банкинга в экономике узбекистана	906
Б.Б.Ахмаджанов, М. С.Шукруллаева, Д.Р.Сафаева	
Kichik biznesning iqtisodiy o'sishni ta'minlashdagi ahamiyatini baholash uslubiyoti.....	911
Ermatov Akmaljon Adxamovich	
"Neyromarketing" asosida o'zbekiston turizm brendi tahlili	916
Narziqulov Elbek Farxod o'g'li	

“NEYROMARKETING” ASOSIDA O‘ZBEKISTON TURIZM BRENDI TAHLILI

Narziqulov Elbek Farxod o'g'li

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti huzuridagi

ilmiy tadqiqot markazi Phd mustaqil izlanuvchisi

Alfraganus universiteti katta o'qituvchisi

ORCID: 0009-0001-6951-8399

Annotatsiya: Maqolada neyromarketing konsepsiyasi asosida O'zbekistonning rasmiy turizm brendi — www.uzbekistan.travel veb-sayti va “Discover New Uzbekistan” promoroligi vizual, semantik va emotsional mezonlar bo'yicha tahlil qilingan. Tadqiqotda limbik tizim, vizual korteks, ongosti stimullar va aks ettiruvchi neyronlar faoliyati asosida integrallashgan neyrosemantik yondashuv qo'llanilgan. Tahlil natijalari brendning vizual boyligi va madaniy obrazlar orqali hissiy aloqani shakllantirishga urinilayotganini ko'rsatadi, biroq interaktivlik, UX dizayn va konversiyaviy triggerlar jihatidan kamchiliklar aniqlangan. Xulosa sifatida, raqamli turizm kommunikatsiyasini neyromarketing mezonlari asosida optimallashtirish tavsiya etiladi.

Kalit so'zlar: Neyromarketing, vizual tizim, turizm, stumul, kontekst tahlil, brend, filtr, sematik qidiruv.

Abstract: The article analyzes the official tourism brand of Uzbekistan — the website www.uzbekistan.travel and the promotion “Discover New Uzbekistan” based on the concept of neuromarketing, based on visual, semantic and emotional criteria. The study used an integrated neurosemantic approach based on the activity of the limbic system, visual cortex, preconscious stimuli and reflective neurons. The results of the analysis show that the brand is trying to form an emotional connection through visual richness and cultural images, but shortcomings were identified in terms of interactivity, UX design and conversion triggers. In conclusion, it is recommended to optimize digital tourism communication based on neuromarketing criteria.

Key words: Neuromarketing, visual system, tourism, stimulus, context analysis, brand, filter, semantic search.

Аннотация: В статье анализируется официальный туристический бренд Узбекистана — сайт www.uzbekistan.travel и акция «Откройте для себя новый Узбекистан» на основе концепции нейромаркетинга, основанной на визуальных, семантических и эмоциональных критериях. В исследовании использовался комплексный нейросемантический подход, основанный на активности лимбической системы, зрительной коры, предсознательных стимулов и рефлекторных нейронов. Результаты анализа показывают, что бренд пытается сформировать эмоциональную связь посредством визуального богатства и культурных образов, но были выявлены недостатки с точки зрения интерактивности, UX-дизайна и триггеров конверсии. В заключение рекомендуется оптимизировать цифровую туристическую коммуникацию на основе критериев нейромаркетинга.

Ключевые слова: нейромаркетинг, визуальная система, туризм, стимул, контекстный анализ, бренд, фильтр, семантический поиск.

KIRISH

XXI asr turizm sanoati jadal rivojlanayotgan va yuqori raqobatga ega bo'lgan muhitda iste'molchilarning qaror qabul qilish mexanizmlari tobora murakkablashib bormoqda. An'anaviy marketing yondashuvlari, xususan, klassik reklama va oddiy vizual taqdimotlar, zamonaviy iste'molchilar ongida kuchli emotsional va ongosti ta'sir uyg'otishda yetarlicha samaradorlikni yo'qotmoqda. Shu bois, so'nggi yillarda marketing tadqiqotlarida va amaliyotida neyromarketing konsepsiyasiga nisbatan qiziqish sezilarli darajada ortgan.

Neyromarketing — bu inson miyasi faoliyati, hissiy reaksiyalar va kognitiv jarayonlarning mahsulot, xizmat yoki brendga bo'lgan munosabatga qanday ta'sir ko'rsatishini o'rganadigan multidisiplinar yondashuv bo'lib, u nevrologiya, psixologiya va marketing fanlarining integratsiyasi asosida shakllanadi. Ushbu yondashuv orqali marketing strategiyalarining samaradorligini oshirish, iste'molchi xulq-atvorini bashorat qilish va emotsional bog'lanish orqali brend sodiqligini mustahkamlash imkoniyati paydo bo'ladi.

Ayniqsa, turizm sektorida iste'molchilarning tanlovlari ko'pincha ratsionallikka emas, balki hissiy sezgilar va ongosti stimullarga asoslanadi. Mehmonxona tanlash, yo'nalish rejalashtirish yoki madaniy tajriba izlash kabi qarorlar — ko'pincha vizual (rasm, rang), audial (musiqa, tovush), hamda affektiv (ruhiy muvozanat, ishonch) omillar ta'sirida shakllanadi. Shu nuqtai nazardan qaraganda, neyromarketing vositalarining qo'llanilishi nafaqat reklama samaradorligini oshirish, balki foydalanuvchi tajribasini ongosti darajada optimallashtirish imkonini ham yaratadi.

Bugungi kunda xalqaro miqyosda fMRI, EEG, biometrik sensorlar, ko'z harakati trekingi kabi neyrotehnologiyalar asosida yaratilgan usullar marketing amaliyotlariga faol integratsiya qilinmoqda. Biroq, O'zbekiston turizm sohasida ushbu yondashuvlarning qo'llanishi hali keng ko'lamda shakllanmagan. Bu esa, avvalo, neyromarketingning mahalliy miqyosda amaliy samarasini isbotlovchi tadqiqotlar yetishmasligi bilan izohlanadi.

Shu munosabat bilan, ushbu maqola O'zbekistonning rasmiy turizm veb-sayti www.uzbekistan.travel va unga ulanadigan promo-kontent — “Discover New Uzbekistan!” videorolik misolida neyromarketing yondashuvlari asosida vizual va emotsional stimullarning iste'molchi qarorlariga ta'sirini tahlil qilishga qaratilgan. Tadqiqotdan maqsad — turizm marketingida neyroestetik, semantik va UX/UI elementlarining rolini aniqlash, hamda ularning iste'molchi xulq-atvoriga qanday ongosti va hissiy ta'sir ko'rsatishini aniqlashtirishdir.

Mavzuga oid adabiyotlar sharhi

So'nggi yillarda turizm marketingida inson miyasi faoliyatini chuqur o'rganishga asoslangan neyromarketing yondashuvlari alohida ilmiy va amaliy ahamiyat kasb etmoqda. Neyromarketingni marketing amaliyotiga integratsiya qilish orqali brendga bo'lgan munosabatni emotsional, ongosti va kognitiv darajalarda boshqarish imkoniyati yuzaga keladi (Zaltman, 2003; Kumar et al., 2020). Ushbu yondashuv asosan limbik tizim, ko'rish korteksi, aks ettiruvchi neyronlar, ongosti stimullar, va sensorli tajriba kabi nevropsixologik mexanizmlarga asoslangan (Damasio, 1994; Rizzolatti & Craighero, 2004).

Fortunato va boshq. (2014) neyromarketingni neyroilm va marketing fanlarining kesishgan nuqtasida shakllangan yangi multidisiplinar yo'nalish sifatida ta'riflaydi. U inson miyasi mahsulot, xizmat va reklama bilan o'zaro ta'sirini chuqur o'rganadi. Ayniqsa turizm sohasida qarorlar hissiy va irratsional xatti-harakatlarga tayanishi bois, limbik tizim, dopamin ajralishi va aks ettiruvchi neyronlar orqali turist xatti-harakatini bashoratlash muhim omil sifatida e'tirof etiladi (Hsu, 2017; Sacks, 2007).

Neyromarketing amaliyotida fMRI, EEG, ko'z harakati trekingi, va biometrik sensorlar yordamida iste'molchilarning stimullarga javob reaksiyalari aniqlanadi (Al Abbas et al., 2019; Lin et al., 2018). Coca-Cola, Campbell Soup kabi yirik brendlar ushbu usullar orqali reklama va mahsulot dizaynini optimallashtirishga muvaffaq bo'lgan.

Hozirgi raqamli muhitda vizual stimullar, semantik uyg'unlik va sensor tajribalar orqali foydalanuvchi ongiga ta'sir ko'rsatish marketingda ustuvor yondashuvga aylangan. Masalan, Ramachandran & Hirstein (1999) vizual korteksni rag'batlantiruvchi simmetriya, yorqinlik, va kontur elementlari orqali e'tibor va xotira uyg'otilishi mumkinligini ta'kidlagan. Shuningdek, Zaltman (2003) tomonidan ishlab chiqilgan ongosti metafora xaritalari (ZMET) modeli iste'molchining ichki ehtiyojlari va assotsiatsiyalarini vizual kodlar orqali anglashga yordam beradi.

O'zbekistonda esa neyromarketing yondashuvlarining tatbiqi, xususan turizm sohasida, hali boshlang'ich bosqichda. Bunga asosiy sabab — lokal miqyosda nevropsixologik marketing samaradorligini isbotlovchi ilmiy tadqiqotlarning yetishmasligidir. Saeed & Shafique (2020) ta'kidlaganidek, bugungi kunda sayohatchilarning 80% ga yaqini safar rejalashtirishda ijtimoiy tarmoqlardagi vizual va emotsional kontentga tayangan holda qaror qabul qiladi. Shu sababli, emotsional jalb qilish, semantik uyg'unlik va konversiyani kuchaytiruvchi vizual elementlar ayni turizm brendingi uchun strategik ahamiyat kasb etadi.

Umuman olganda, mavjud adabiyotlar neyromarketing konsepsiyasining turizmga qo'llanilishi orqali brend xotirasini mustahkamlash, emotsional bog'lanish yaratish va foydalanuvchini ongosti darajada jalb qilish imkoniyatlarini tasdiqlaydi. Biroq bu yondashuvni muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun UX/UI dizayn, interaktivlik, personalizatsiya va semantik uyg'unlikka oid yondashuvlar ham tizimli tarzda birlashtirilishi lozim.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqotda integratsiyalashgan neyrosemantik vizual kontent tahlili yondashuvi asosida www.uzbekistan.travel rasmiy web-sayti hamda "Discover New Uzbekistan" promoroligi neyromarketing mezonlari bo'yicha tahlil qilingan. Tadqiqot usuli neyrobiologik, semiotik va UX/UI analitikalarini o'z ichiga olgan kompleks, ko'p qatlamli yondashuvga asoslangan.

Metodologik asos sifatida quyidagi nazariy va amaliy modullar tanlandi:

1. Limbik tizim (emotsional markaz) tahlili

Bu yondashuv miyaning hissiy qarorlar uchun javobgar qismi — limbik tizim reaksiyalariga asoslanadi. Tadqiqotda iliq ranglar (sariq, och yashil, qizil), mehrli yuzlar va tabassumlar kabi vizual stimullar limbik tizimni qanday faollashtirishi baholangan. Sahnalardagi emotsional yondashuv darajasi limbik faollik orqali tahlil qilingan. (Damasio (1994), Zaltman (2003))

2. Ko'rish korteksi tahlili

Ko'rish korteksi — miyaning orqa qismida joylashgan, vizual stimullarni qayta ishlaydigan zona. Yorqin kontrastlar, simmetrik shakllar va diqqatni tortuvchi dizayn elementlari bu qismni rag'batlantiradi. Tadqiqotda vizual elementlarning xotirada saqlanish va e'tiborni jalb qilishdagi roli baholangan.

(Ramachandran & Hirstein (1999), Neuromarketing in branding literature)

3. Ongosti stimullar va vizual metaforalar

Odamlar ko'p hollarda qarorlarni ongli emas, ongosti darajada qabul qiladilar. Tadqiqotda video sahnalaridagi kamera harakatlari, yorug'lik o'zgarishi, obyektlar joylashuvi va vizual metaforalar orqali hosil bo'lgan semantik effektlar o'rganilgan.

Misollar:

Kamera yuqoriga ko'tarilishi → rivojlanish hissi

Yorug'likdan qorong'iga o'tish → xavf signali

Sekin harakat → xotirjamlik va ishonch (Zaltman (2003), Kahneman (2011))

4. Ovoz va musiqa psixologiyasi

Auditoriyaga emotsional ta'sir ko'rsatishda tovush va musiqa hal qiluvchi ahamiyatga ega. Tadqiqotda fon musiqalarining ritmi, milliy ohanglar va sokinlik darajasi miyada dopamin ajralishiga qanday ta'sir ko'rsatishi, shuningdek foydalanuvchining xavfsizlik hissi va sayohat istagini oshirishdagi roli tahlil qilingan. (Sacks (2007), Neuromarketing & Sound Studies)

5. Aks ettiruvchi neyronlar faolligi

Videodagi hissiy holatlar — masalan, kulgu, raqs, insonlararo samimiy aloqa — tomoshabinda aks ettiruvchi neyronlar faolligi orqali bevosita emotsional javob uyg'otadi. Tadqiqotda bu hodisalarning tomoshabinda qanday hissiy rezonans tug'dirishi tahlil qilingan. (Rizzolatti & Craighero (2004), Mirror Neuron Theory)

TAHLIL VA NATIJALAR

3.1. www.uzbekistan.travel veb-sayti bo'yicha neyromarketing tahlili

O'zbekistonning rasmiy turizm portali — uzbekistan.travel — mamlakatning milliy turizm brendini shakllantirish, tashqi auditoriya bilan raqamli sensor aloqa o'rnatish va tashrif qarorlarini neyropsixologik darajada rag'batlantirishga xizmat qiluvchi strategik platforma sifatida namoyon bo'ladi. Saytning vizual arxitekturasini, informatsion muvozanati, navigatsion ergonomikasi va foydalanuvchi interfeysi (UX/UI) neyromarketing nuqtai nazaridan baholaganda, muayyan afzalliklar bilan bir qatorda kognitiv va affektiv jihatdan sustlashuvga olib keluvchi kamchiliklarga ham ega.

1. Veb-dizayn va estetika

Rang palitrasi: Saytda asosiy urg'u oq fonda qora serif shriftlar va qizil CTA (harakatga undash) tugmalar orqali berilgan. Qizil rang neyromarketingda limbik tizimni faollashtiruvchi urg'u rangi sifatida tanilgan bo'lsa-da (Zaltman, 2003), bu yerda uning haddan ortiq takrorlanishi diqqatning habituatsiya (moslashuv) holatiga tushishiga olib kelmoqda.

Shrift tanlovi: Serif va sans-serif shriftlarning kombinatsiyasi orqali kognitiv assotsiatsiyalar — ya'ni tarixiy meros va zamonaviylik o'rtasida vizual ko'prik yaratishga urinish mavjud. Biroq, bu uyg'unlik butun sahifalarda izchil saqlanmagani sababli foydalanuvchida semantik identifikatsiya va brend yodda saqlanish darajasida muayyan beqarorlik seziladi.

Rasmlar: Portalda ishlatilgan yuqori aniqlikdagi HDR suratlar vizual korteksni stimulyatsiya qilishda (Ramachandran, 1999) muhim rol o'ynaydi. Biroq, mobil ko'rinishda tasvir-matn disbalansi foydalanuvchi ongida kognitiv dissonans uyg'otadi.

2. Navigatsiya va foydalanuvchi tajribasi (UX)

Yuqori navigatsion menyu: "Cities", "Attractions", "Tourism for all" kabi menyular kategorik soddalik tamoyiliga asoslangan va mantiqiy ketma-ketlikda joylashtirilgan. Bu esa prefrontal korteksning tez orientatsiyasiga xizmat qiladi.

Ammo butun sayt bo'ylab hover effektlar, tranzitsion animatsiyalar yoki mikrointeraksiyalarning mavjud emasligi foydalanuvchida kognitiv interaktivlikning pasayishiga olib keladi.

Mobil UX kamchiliklari: Ayrim tugmalar, xususan "More", "All top routes" CTA elementlari mobil interfeysda ergonomik chegaralarga yaqin joylashgani tufayli foydalanuvchi uni bosishida noqulaylik tug'diradi — bu esa sensor-motorik uzilish deb baholanadi.

3. CTA (harakatga undash) va tugmalar

Tugmalar qizil fonda oq matn bilan taqdim etilgan bo'lib, ko'rish korteksidagi vizual kontrastga erishilgan. Biroq ularning bir xil ko'rinishdagi shakllari va reaktivlikning pastligi sababli affektiv e'tibor pasayadi.

"More", "Pamflet", "All types of tourism" kabi chaqiriq xabarlar neyromarketingda periferik kognitsiyalarni faollashtirishga yetarli emas. "Plan your trip now", "Let us guide you" kabi harakatga chaqiriqlar yo'qligi konversiya imkoniyatlarini cheklaydi.

4. Kontent sifati va semantik yuk

Kontent tematik bo'limlarga ajratilgan bo'lsa-da, matnlar ko'pincha emotsional-hisoblanadigan diskurs(ifoda uslubi)ga asoslangan va informativlik darajasi past. Bu holat ratsional qaror qabul qilishda foydalanuvchini boshqa sahifalarga yo'naltirishga majbur qiladi.

Fotogaleriya blokida vizual salmoq yuqori, ammo kategorik filtrlash yoki semantik qidiruv tizimining yo'qligi foydalanuvchining maqsadli kontentga yetishish tezligini pasaytiradi.

5. Yordamchi elementlar va navigatsion orientatsiya

Saytda onlayn chat moduli mavjud bo'lib, u foydalanuvchi bilan real vaqtli sensor bog'lanishni ifodalaydi — bu interaktivlikda ishonch hissini shakllantirishga xizmat qiladi.

Footerda joylashgan kontaktlar, matbuot uchun havolalar va agentliklar bo'limi professional imidj beradi, biroq asosiy navigatsion savollarga ("Qayerdan boshlash kerak?", "Menga mos tur qaysi?") javob beruvchi yo'naltiruvchi bloklar yetishmaydi — bu esa kognitiv aniqlikni buzadi.

1-jadval. "Discover New Uzbekistan" promo roligi tahlili

Asosiy maqsad: Tarixiylik, madaniy xilma-xillik, mehmondo'stlik va tabiiy go'zallik orqali emotsional bog'lanish yaratish.

Neyromarketing mezonlari asosida baholash:

Yo'nalish	Baholash (10 ballik)	Izoh
Vizual estetika	9/10	Ranglar, yorqinlik, rakurslar professional ishlangan.
Emotsional jalb qilish	7/10	Kulgu, ovqat, musiqa, hunarmandchilik orqali emotsiya uyg'otiladi.
Ongosti stimullar	6/10	Tabiat, raqs, hunar orqali his uyg'otiladi, lekin interaktivlik kam.
Matnlar va obraz uyg'unligi	5/10	Ba'zi matnlar vizual bilan to'liq mos emas.
Xotirada saqlanish salohiyati	8/10	Tandir non, gilam to'quvchi, raqqosa obrazlari esda qoladi.
Vizual diversifikatsiya	6/10	Milliy obrazlar kuchli, ammo zamonaviy xizmatlar kam.

Kuchli tomonlar:

Yuqori sifatli kadrlar va yorqin tafsilotlar.

Milliy liboslar, hunarmandchilik orqali brend xotirasining shakllanishi.

Subtitrlar va tovushsiz ko'rish imkoniyati — universal auditoriyaga moslashuv.

Tanqidiy jihatlar va tavsiyalar:

Muammo	Tavsiya
Matnlar umumiy, baʼzida kontekstdan uzilgan	Har bir sahnaga mos, sodda metaforik matnlar kerak
Koʻplab sahnalar yuqoridan suratga olingan	Ichki tajriba beruvchi yaqin planlar kiritilishi lozim
Zamonaviy infratuzilma aks ettirilmagan	Turistik markazlar, texnologiyalar koʻrsatilishi zarur
Harakatga undovchi sahnalar kam	Interaktiv sahnalar va turistik tajriba tasviri kiritilishi lozim

Umumiy baho (neyromarketing mezonlariga koʻra): 7/10

Tahlil natijalari shuni koʻrsatadiki, Oʻzbekistonning rasmiy turizm brendi www.uzbekistan.travel veb-sayti va “Discover New Uzbekistan” videoroligi vizual va emotsional kommunikatsiya jihatidan maʼlum darajada samarali, biroq ular neyromarketing mezonlari nuqtai nazaridan hali toʻliq optimallashtirilmagan. Quyidagi muhokamalar asosiy jihatlarga eʼtibor qaratadi:

1. Vizual dizayn va emotsional stimulyatorlar uygʻunligi

Sayt va videorolikda milliy obrazlar, tabiiy manzaralar, madaniy elementlar orqali brendning emotsional asoslari berilgan boʻlsa-da, bu elementlar har doim foydalanuvchida kuchli limbik (hissiy) reaksiya chaqira olmayapti. Masalan, saytdagi CTA tugmalarining haddan tashqari takrorlanishi, animatsiya va interaktivlikning yoʻqligi, hissiy triggerlarning sust ishlashi foydalanuvchi harakatini ragʻbatlantirishni pasaytiradi. Shu bilan birga, rolikdagi sahnalar koʻp hollarda yuqoridan tasvirga olingani sababli turistik tajribaning “ichki holati” yetarlicha ifodalanmagan, bu esa aks ettiruvchi neyronlar faoliyatini kuchsizlantiradi.

2. Semantik uygʻunlik va xotirada saqlanish

Matn va vizual obrazlar oʻrtasidagi semantik moslik neyromarketingda juda muhim hisoblanadi. Tadqiqotda aniqlanishicha, rolikdagi ayrim matnlar umumiy va stereotipik boʻlib, ular sahnadagi voqea yoki obraz bilan bevosita semantik bogʻlanmaydi. Bu esa foydalanuvchining semantik xotirasida mustahkam assotsiatsiyalar shakllanishini qiyinlashtiradi.

3. UX/UI va foydalanish qulayligi

Sayt UX/UI nuqtai nazaridan tarkibiy jihatdan aniq, lekin zamonaviy dizayn talablari — hover effektlar, mikrointeraksiyalar, shaxsiylashtirish imkoniyatlari yetarli darajada qoʻllanilmagan. Foydalanuvchining diqqatini jalb qiluvchi animatsiyalar va harakatga undovchi elementlar yetishmaydi. Mobil versiyada esa baʼzi tugmalarning chekkada joylashuvi va rasmlarning notoʻgʻri kesilishi — bu holat UX nuqtai nazaridan salbiy faktor hisoblanadi.

4. Milliylik va global auditoriya

Brendning asosiy kuchli tomoni — bu milliy madaniyat va anʼanalarni tasvirlashdagi samimiylilik. Liboslar, hunarmandchilik, non yopish, gilam toʻqish kabi elementlar xotirada saqlanish va identifikatsiya qilish salohiyatini oshiradi. Biroq, ushbu milliy obrazlar zamonaviy xizmatlar bilan uygʻunlashtirilmagani, masalan — mehmonxonalar, transport, raqamli xizmatlar koʻrsatilmaganligi — Oʻzbekistonni zamonaviy turizm manzili sifatida toʻliq yoritmaydi. Bu esa ayniqsa xorijiy auditoriyani jalb qilishda salbiy taʼsir koʻrsatadi.

5. Neyromarketing strategiyasini kuchaytirish zarurati

Raqobat kuchayib borayotgan global turizm bozorida neuromarketingga asoslangan vizual va tovushli triggerlar yordamida mijozni hissiy, ongosti va ratsional jihatdan jalb qilish muhim. Sayt va rolikda limbik tizimni faollashtiruvchi elementlar mavjud boʻlsa-da, ularning uygʻunligi va uzluksizligi taʼminlanmagan. Bu esa mijozda toʻliq immersion (shoʻngʻish) tajribasini shakllantirishga toʻsqinlik qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot davomida aniqlanishicha, www.uzbekistan.travel veb-platformasi Oʻzbekistonning turistik imidjini yaratishda vizual va semantik jihatdan boy kontentga ega boʻlib, mamlakatning tabiiy, tarixiy va madaniy merosini global auditoriyaga yetkazishda muhim kommunikatsion vosita vazifasini bajaradi. Sayt dizayni va strukturasi limbik tizim va koʻrish korteksi orqali hissiy va vizual jalb qilishga urinadi, biroq foydalanuvchi interfeysi (UX/UI) hamda neyromarketingning zamonaviy mezonlari nuqtai nazaridan muayyan zaifliklar mavjud.

Xususan:

CTA tugmalarining vizual diversifikatsiyasi va semantik kuchi past, bu esa foydalanuvchini harakatga undashda limbik faollikni susaytiradi;

Shriftlar va ranglar uygʻunligi toʻlaqonli brend identifikatsiyasini shakllantirmoqda, bu esa semantik moslik va vizual xotira shakllanishini cheklaydi;

Mobil versiya ergonomikasi foydalanuvchi sensorli muloqotini qiyinlashtiradi, bu esa taktil interfeys samaradorligini pasaytiradi;

Interaktivlikning yetishmasligi esa kognitiv yoʻnaltirish va qaror qabul qilishni osonlashtiruvchi ongosti stimullarning toʻliq ishlatilmaganini koʻrsatadi.

Shuningdek, “Discover New Uzbekistan!” videoroligi neyromarketingning emotsional triggerlaridan – milliylik, quvonch, iliqlik kabi hissiy stimullardan samarali foydalansa-da, zamonaviy marketingda zarur bo‘lgan immersiv vizual tajriba, raqamli xizmatlar ko‘rsatkichlari, va foydalanuvchining o‘zini joyda his qilish kabi aspektlarni yetarlicha yoritish ham muhim hisoblanadi.

Kelajakda www.uzbekistan.travel platformasi va unga birlashtirilgan promo-kontentlar quyidagi yo‘nalishlarda takomillashtirilishi tavsiya etiladi:

Aks ettiruvchi neyronlar (mirror neurons) faolligini kuchaytiruvchi ijtimoiy vizual sahnalar (kulgu, mehmondo‘stlik, tajriba almashish holatlari);

Personalizatsiyalangan CTA lar, foydalanuvchining ongosti reaksiyasiga asoslangan interfeys moslashuvchanligi;

Interaktiv navigatsiya tizimlari orqali “kashf qilishga undovchi” muloqotga asoslangan dizayn yechimlari.

Mazkur takomillashtirishlar orqali O‘zbekistonning raqamli turizm brendi nafaqat vizual jihatdan, balki neyropsixologik va semantik darajalarda ham auditoriyada barqaror xotira izlari qoldira oladi. Bu esa xalqaro bozorda turistik raqobatbardoshlikni sezilarli darajada oshiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Al Abbas, T., AlZoubi, M., & AlRahmi, W. (2019). Neuromarketing tools and their application in marketing. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 9(4), 22–35. <https://doi.org/10.6007/IJARBS/v9-i4/5833>
2. Damasio, A. R. (1994). *Descartes' error: Emotion, reason, and the human brain*. New York: G.P. Putnam.
3. Fortunato, V., Giraldo, J. D. M. E., & de Oliveira, J. H. C. (2014). A review of studies on neuromarketing: Practical results, techniques, contributions and limitations. *Journal of Management Research*, 6(2), 201–220. <https://doi.org/10.5296/jmr.v6i2.5449>
4. Hsu, C.-L. (2017). Exploring the link between emotional branding and consumer decision-making in tourism. *Journal of Travel Research*, 56(2), 142–156. <https://doi.org/10.1177/0047287516631134>
5. Kahneman, D. (2011). *Thinking, fast and slow*. New York: Farrar, Straus and Giroux.
6. Kumar, H., Talwar, M., & Kaur, P. (2020). Understanding neuromarketing: The impact of neuroscience on consumer behavior. *International Journal of Consumer Studies*, 44(3), 231–243. <https://doi.org/10.1111/ijcs.12568>
7. Lin, Y., Liang, C., & Zhu, T. (2018). EEG-based evaluation of consumer preference for tourism promotional videos. *Tourism Management Perspectives*, 27, 59–67. <https://doi.org/10.1016/j.tmp.2018.04.004>
8. Ramachandran, V. S., & Hirstein, W. (1999). The science of art: A neurological theory of aesthetic experience. *Journal of Consciousness Studies*, 6(6-7), 15–51.
9. Rizzolatti, G., & Craighero, L. (2004). The mirror-neuron system. *Annual Review of Neuroscience*, 27, 169–192. <https://doi.org/10.1146/annurev.neuro.27.070203.144230>
10. Sacks, O. (2007). *Musicophilia: Tales of music and the brain*. New York: Knopf.
11. Saeed, R., & Shafique, M. (2020). Neuromarketing in tourism: Bridging emotional engagement with destination branding. *Journal of Tourism Intelligence and Smartness*, 2(1), 45–56.
12. Zaltman, G. (2003). *How customers think: Essential insights into the mind of the market*. Boston: Harvard Business School Press.
13. Khamdamov, S. J. (2024). Impact of Exchange Rate Fluctuations on Uzbekistan's Export-Led Growth. *Excellencia: International Multi-disciplinary Journal of Education* (2994-9521), 2(8), 431-436.
14. Khamdamov, S. J. (2024). The Role of Foreign Direct Investment (FDI) in Uzbekistan's Economic Growth. *Excellencia: International Multi-disciplinary Journal of Education* (2994-9521), 2(8), 437-443
15. Shoh-Jakhon, K. (2023). Theoretical and Methodological Aspects of Intensive Economic Growth in Ensuring Sustainable Economic Development. *Social and Economic Studies within the Framework of Emerging Global Developments Volume 3*, 283.
- 16.
17. Khamdamov, S. J., & Usmanov, A. (2022). New methodological recommendations for economic growth. *Архив научных исследований*, 2(1).
18. Хамдамов, Ш. Ж. (2022). БАҲҚАРОП ИҚТISODIЙ РИВОЖЛАНИШНИНГ НАЗАРИЙ ЖИХАТЛАРИ. *Iqtisodiyot va ta'lim*, 23(Maxsus_son), 19-24

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 6

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>